

NOTRANJEC

Izhaaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računaje za cele stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{3}$ strani 18 K, za $\frac{1}{4}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Za sokolski dom v Postojni.

Bratje Sokoli in prijatelji sokolske misli na Notranjskem! Pretečeni teden je krajni šolski svet v Postojni odpovedal postojnskemu „Sokolu“ telovadnico, ki je bila nastanjena v navadni sobi ljudske šole v Postojni. Omenjena soba se namreč porabi za II. razred meščanske šole, ki se otvori v jeseni. Gotova stvar je, do dosedanja telovadnica daleko ni odgovarjala svojemu namenu. Z odpovedjo še tega prostora je „Sokol“ popolnoma brez strehe. Dokler je še vreme ugodno, se vrši telovadba lahko na prostem, a kaj bode s telovadbo pozimi? Te in enake okolnosti so „Postojnskega Sokola“ že davno privedle do misli na svoj lastni dom. Seveda se ta želja ne da tako hitro in lahko uresničiti, a treba je le resne volje in dela. „Kamen do kamna palača“, pravi pregovor. Da pa bodemo vsaj v doglednem času prišli do stalne telovadnice, sklenil je odbor „Sokola“ pričeti z zbiranjem prispevkov za sokolski dom. Obračamo se tedaj do vseh bratov Sokolov, prijateljev Sokola, cenj. narodnih dam in gospodičen, da se spominjajo v veselih družbah in enakih prilikah sklada za sokolski dom v Postojni. Vsak še tako majhen dar je dobro došel in se sprejme s hvaležnostjo. Posebno pa še prosimo brate gostilničarje in hotelirje, ki imajo največkrat priložnost nabrati kakih prispevkov, da se zanimajo za to akcijo. Ako se bomo resno podali na delo, zagledal bode gotovo sokolski dom v najkrajšem času luč sveta. Ako je tedaj notranjskim narodnjakom, zlasti pa Postojnčanom na tem, da bode „Sokol“ vspeval in se širil, mu je treba pomoči, da pride do poštene telovadnice. To je prvi pogoj in le tedaj more vršiti svojo vzvišeno nalogo, če ima pošteno urejeno telovadnico. Prispevke sprejema podstarosta „Sokola“, br. Fran Kutin ml., ter se bodo darila in imena darovalcev priobčevala v domačem glasilu „Notranjcu“.

Do uresničenja te že davno gojene želje je pa še dolga pot. Zato Vas pozivljamo, bratje Sokoli, da z neumorno agitacijo podpirate po močeh zapričeto delo. Pa tudi Vi, notranjski narodnjaki in narodnjakinje, priskočite mu na pomoč, ne zabite ga, delujte na to, da bode Notranjska po odkritju Vilharjevega spomenika v doglednem času slavila drug naroden praznik: Otvoritev sokolskega doma v Postojni. Na zdar!

Odbor „Postojnskega Sokola“.

Domače vesti.

Za „Sokolski dom v Postojni“ so darovali: br. Križe Fran 1 K, br. Paternost Fran 1 K, br. Šeber Maks 1 K, br. Istenič I. 50 vin., br. Pajk I. 1 K, skupno 5 K 50 v., ki so se plodonosno naložile v „Notranjski posojilnici“ v Postojni. Nadaljna darila naj se pošiljajo na br. Fran Kutina ml. pod naslovom za sokolski dom v Postojni.

Vipavska čitalnica priredi v zvezi z Gasilnim društvom na Mali Šmaren dne 8. septembra veliko ljudsko veselico.

Iz Vrhpolja na Vipavskem. Francu Pintarju se je plašil na poti iz Loga na Vrhpolje konj. Nesrečnež je padel z voza in se pri tem ubil.

Kobila utekla. Dne 7. avgusta ponoči utekla je posestniku Ivanu Sila iz Škofljega, h. št. 28. na pašniku pri Vilah, žup. Slavina, na 240 K cenjena kobila (belec). Občinstvo se prosi morebitne sledove prijaviti bližnji c. kr. orožniški postaji Št. Peter na Krasu.

V opekarni g. Josipa Lavrenčiča so postavili nov stroj za navadni in zarezani strešnik. Vršile so se že poizkušnje in sicer z zelo povoljnim izidom. V kratkem bo v tej opekarni naprodaj tudi strešnik. Opozarjamo na inserat.

„Košansko pevsko društvo“ v Košani bode razvilo dne 25. avgusta t. l. svoj društveni prapor z veliko slavnostjo in veselico na prostem. Slavnost se bode vršila po sledečem vspredu: V soboto zvečer ob 8. uri podoknica kumici gospej nadučiteljevi Ilici Grad-ovi, s petjem in ognjemeti. V nedeljo ob 11. uri dopoldne slavnostna seja. Ob 3. uri popoldne sprejem gostov pri slavoloku. Ob 4. uri blagoslovljenje, oziroma razvitje prapora na trgu v Dol. Košani s petjem: (1. Nedved: Pevčeva molitev in 2. Ipavec: Slovanska pesem,) ter slavnostnim govorom. Na to bode obhod po Košani ter odhod na veselični prostor. Vspored veselici: 1. Petje domačega društva ter drugih bratskih društev, ki so se že prijavila ter se še bodo, posamezno in skupno. Skupno se poje: a) moški zbor „Slovan“. b) meš. zbor: „Nazaj v planinski raj“. 2. Srečolov, šaljiva pošta, plezanje na mlaj itd. itd. 3. Ples. 4. Prosta zabava po paviljonih, v bufetu, kavarni itd. itd. Za okrepčanje bode vrlo dobro skrbjeno. Zvečer zažiganje umetalnega ognja, spuščanje balonov itd. Vstopnina k veselici 40 v. Slavna bratska društva! Prihitite ta dan v Košano ter pokažite mlademu, a za napredek ter slavo mile domovine tako navdušenemu društvu svojo naklonjenost ter bratsko ljubav. Poslavite z nami tako pomenljivi dan, ko bo prvič zavihral nad nami prekrasni naš prapor. In vi dragi Notranjci, naši bratje, počastite nas s svojim prihodom vsi! Pokažite, da znate čislati društvo, ki si prizadeva širiti z drugimi bratskimi društvi, slavo Notranjske s prekrasno pesmijo slovensko. Zato pa 25. avgusta vsi v Košano!“

Iz Ilirske Bistrice se nam poroča: Po dolgem čakanju se je „Čitalnica“ v Ilirski Bistrici preselila v svoj dom. Zraven društvene sobe otvorila je javno čitalnico, v katero sme zahajati vsakdo, ki se je prijavil odboru in mu ta prošnje ni odbil. Pozivljajo se tedaj oni, ki jim je na tem, da bi napredovali v izobrazbi, da prav pridno posečajo čitalnico, kjer so jim malone vsi slovenski časopisi in nekaj nemških na razpolago. Po vsem kulturnem svetu doni klic: „Dajte ljudstvu izobrazbe“. Drugorodci delujejo prav marljivo. Ustanavljajo javne knjižnice in čitalnice, prirejajo javna predavanja in vzdržujejo javne akademije. Vse to delajo požrtvovalni možje prostovoljno in brezplačno, ker se je malo zanesti na pomoč države. Letos pa prihajajo Bistričani z dvema napravama, ki sta pomenljivi — na dan. Naša „Čitalnica“ ustanovila je ljudsko knjižnico in sedaj je otvorila javno čitalnico. Na Vas, rodoljubi v Bistrici in okolici je, da ta skromen začetek prosvete tudi gmotno podprete! Podpirajte „Čitalnico“, ki zasleduje tako lepe cilje; v prvi vrsti šteje si pa vsak v sveto dolžnost, biti član tega društva! „Čitalnica“ postavila se je na demokratično stališče, ker ji je na tem, da bi duh prosvete zanesla v one vrste, ki niso kazale dosedaj zanimanja za to. Društvo nudi pa tudi svojim članom marsikatero ugodnost in dobiček. Ne le da so sedaj prostori elegantni, zračni, čisti in mirni, na razpolago stoji tudi velika izber časopisov in glasovir. V nadi, da postane čitalničin dom pravo družabno ognjišče naše bistriške doline, se uljudno vabijo vsi, kojim je kaj ležeče na razvoju izobrazbe, k slav-

Listek.

Mati in otroci.

Po češkem Karla V. Raisa.

(Konec).

Tudi drugim fantom smo pisali ljubeznjiva pisma. Prosila jih je, naj ji odpuste, da ničesar ne pošlje, ker nič nima. Dokazovala pa je, da se tudi prvorojencu ne godi dobro. Prosila me je konečno, naj se pisma naslove raje name, da jih oče ne opazi. Le najmlajši je smel še pisati domov.

Parižkovo sem odslej dostikrat videl. Če sem jo videl počivati, sem dejal: „Na svoje otroke misli“, kadar sem jo videl na polju, kako je nabirala za kravico, sem si dejal: „Na otroke misli“. In ko je poleti nakladala težko snopje kakor hlapec, sem ji iskreno želel, da se ji že kmalu vrne sinko, da se ga bo vzradostila.

Jeseni je starka prišla enkrat nenadoma v sobo. Bila je vsa drugačna, upalih lic in globokih oči, lasje pa so bili še bolj sivi.

„Ali je Vojteh že doma?“

„Ne“, je vzdihnila in mi dala pismo. Vojteh je pisal, da je doslužil vojake in se bo poročil.

„Nikar se za to ne hudujte, ampak pridite na svatbo“, tako je pisal. „Otvorila bova malo trgovino, zato prosim, pošljite mi takoj, kar je še moje dedščine. Oče se bo jezil, a meni ni druge pomoči. Ljubim jo preveč“.

Starka je sedela vsa sključena. Debele solze so ji tekale po licu. „Tega mi Vojteh ne bi bil smel prezadejati“, je tožila. „Stari je bil grozno hud, a denar je takoj odposlal.“ Pisala sva spet pismo:

Dragi Vojteh!

Pozdravljam in poljubljam Te. Tvoje zadnje pismo me je jako užalostilo. Vedno sem Te pričakovala; ure sem štela do Tvojega prihoda, vendar Ti nisi prišel. A jaz sem zelo revna, moj ljubi otrok, komaj, da še hodim. Denar si menda prejel! Ko bi videl očeta, kako se je jezil na Te! Nič noče več slišati o Tebi in pripoveduje si Tvoja pisma. Zato Ti pošljem naslov, po katerem dobim poslej Tvoja pisma. Zakaj vendar nisi prišel vsaj za par trenutkov k svoji stari, revni mami? Težko stvar hočeš speljati; mlad si in le malo poznaš svet! Prosi boga za dar svetega duha, da Te v tem hudem času razsvetli. Tako malo si mi pisal o moji novi sinahi! Če se imata res tako rada, se ne čudim, da se Ti mudi, a vendar bi lahko prišel k svoji mami. Kje je doma Tvoja nevesta in ji stariši še živijo? Bo

nostni otvoritvi društvenega doma dne 18. t. m. in k obilnemu pristopu v društvo.

Vabilo na vrtno veselico, katero priredi Prostovoljno gasilno društvo v Planini, dne 18. avgusta 1907, na vrtu gospe Alojzije Udovič v Zgor. Planini. Spored: 1. pozdrav, 2. srečolov, 3. šaljiva pošta, 4. čarobna razsvetljava, 5. ples in prosta zabava. Pri veselici svira godba na pihala. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina za ude 20 vin., za neude 40 vin. K obilni udeležbi vabi najljubše odbor. Ker je čisti dobiček namenjen za napravo gasilnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Iz Ilirske Bistrice. Piše se nam: Kakor se veselimo vsakega napredka v naši mili bistriški dolini, tako moramo grajati vsak nedostatek, naj ga opazimo tu ali tam. V zadnjem dopisu iz našega kraja konstatiralo se je z obžalovanjem, da se toči v hotelu „Ilirija“ ogrsko pivo, danes pa moramo protestirati proti temu, da se toči v drugih naših gostilnah in hotelih — nemško pivo, in sicer nemško pivo one pivovarne, o kateri so poročali listi, da podpira iz svojega vsakoletnega čistega dobička — nemški šulferajn, one pivovarne, katere zastopstvo s svojim slovensko-nemškim napisom pači izključno slovensko lice narodne Bistrice. Proč torej z enim in drugim! Ne bodimo narodno-radikalni le ob nedeljah in praznikih, Sokoli ob slavnostnih dneh, temveč bodimo oboje vedno in povsod. — Op. uredništva: Naš list je seveda odprt tudi stvarnim odgovorom. Javno razpravljanje o teh vprašanjih je gotovo koristno.

Iz Ilirske Bistrice. Dne 18. t. m. vršila se bo v naši prijazni vasi velepomembna slavnost; naša „Čitalnica“ obstoječa že nad 40 let, zgradila si je skupno z domačim „prostovoljnim gasilnim društvom“ svoj lastni „društveni dom“; nakup stavbišč in gradba z opravo je stalo društvu nad 15.000 K, in res — lepo je vse dovršeno. Novo poslopje, stoječe v sredini Il. Bistrice, med potokoma Bistrico in Sušcem je pravi kras vasi. 18. t. m. se torej vrši otvorilna slavnost s sledečim vsporedom: Dopoldan pri vseh vlakih sprejem gostov z godbo, maša na prostem pred društvenim domom, blagoslovljenje poslopij s slavnostnimi govori. — Popoldan pa je namenjen veliki ljudski veselici v obliki semnja. Prijavljenih je odboru že nebroj raznih šotorov, v katerih bodo stregle naše vrle dame in gospice. Vina, piva, šampanjca, peciva, duhana, ljubavnega drobiža itd. vsega bo dosti; seveda se tudi ni pozabilo na abstinence, kateri se bodo lahko krepčali na izbornih pridelkih tovarne abstinenčnih pijač P. Ličan v Ilirski Bistrici. Najbolje je pa preskrbljeno za plesa željno mladino; velikanski odri so pripravljene, svirala pa bo znana izvrstna godba „Lira“ iz Sv. Križa pri Trstu, ktere neumornost že poznamo. Obljubili so nam svoj obisk razun domačih sosednih društev tudi vrli naši istrski brati iz Podgrada, Jelšan, Sušaka, med katerimi je tudi pevsko društvo „Gorska Vila“ iz Podgrada, kojega se posebno veselimo. — Vsi gosti dobro došli.

li dobra gospodinja? Pozdravi jo prav lepo v mojem imenu. Če Ti res drugače ni mogoče, vedi, da Tvoja mati moli za Te in Ti pošilja svoj blagoslov. Bodi dober soprog! Kar predstavljati se Te ne morem — vedno Te vidim v vojaški suknji. Kedaj bo poroka? Kako bi mogla jaz ubožica priti k Vam, kaj si ne domisliš? S trudom pridem do cerkve, kako naj bi prišla do tja? Ne bodem Več dolgo tukaj. Odpiši mi kmalu in dobro vse premisli.

Prav rada bi Vama kaj poslala, pa saj veš, da mi ni mogoče. Če umrem, vzemi moje postelje, katere Ti podarim. Te poljublja in blagoslavlja

Tvoja zvesta mati.

Drugi sinovi niso odpisali materi, gotovo so bili užaljeni. In vendar smo jim pisali pisma, jih proseč, naj kot starejši in bolj izkušeni svetujejo mlajšim, pametno in modro delovati.

„Vem, da se srcu ne more ukazovati, a mlada kri mnogokrat ne premisli,“ dostavi mamica v svoji odkritosrčnosti.

Medtem, ko sem zalepil pisma, pripovedovala mi je, da je Parižek neki večer, ko je že spala, preiskal nje žep in našel pisma sinov.

„Šibila sem se strahu, vendar ni jih bral, jih zopet lepo zložil in ne rekši besedice se vlegel.“

Zastonj je pričakovala stara mati dan za dnem odgovor na svoja pisma, šele pred božičem pisal ji je najmlajši. Obžaloval je, da ni prišel nihče k njegovi svatbi, da je postal oče tako oduren napram njemu. Prosil je mamico, naj mu vsaj za začetek pošlje 40 K. Na to pismo smo odgovorili takole:

„Dragi sin in ljuba hčerka!

Jočem se nad Tvojim pismom, Vojteh, a ne morem Ti pomagati. Nimam ničesar več, sem kot staro drevo, ostaneta mi le še zadnja dva stotaka za pogreb. Če tu kaj preostaja, naj bo Tvoje. Sedaj ne smem očetu nič o tem omeniti. Saj veš, da noče nič o Vas vseh slišati. Molim in prosim boga, naj Vama pomaga; delajta, mogoče Vaju ne zapusti. Kako rada bi Te videla in spoznala novo mi hčerko, a zastonj so vse želje, nikoli več Vaju ne bom ugledala. Pišita mi vsaj prav mnogo. Ko bi bila blizu, bi Vama z nekoliko mlekom opomogla, saj to je edino, ki mi včasih preostaja. Vaju tisočkrat pozdravlja in poljublja Vajina zvesta mati.“

Odslej mi je mamica vedno zaklicala, če me je ugledala: „Še ni odgovora?“ Obžaloval sem jo, da sem ji moral vedno zanikovati. Enkrat je vzdihovala: „Znabiti je nova sinaha hudobna in ne dovoli Vojtehu, da mi piše. Gotovo je tako — Vojteh bi ne storil kaj tacega!“

Slovenski posojilničar.

Pod tem naslovom je izšel pretekli mesec drugi popravljeni in pomnoženi natis „Navoda o snovanju in poslovanju slovenskih posojilnic“ izpod strokovnjaškega peresa ravnatelja Ivana Lapajnetta v Krškem. Lična nad 200 strani obsežna knjiga je posvečena „očetu slovenskega denarnega združništva“ Mihaelu Vošnjaku, čegar življenje in delovanje se prav zanimivo opisuje. Nato obdeluje knjiga vsa vprašanja, ki morejo slovenskemu posojilničarju biti v pouk in odgovor, ko nanje zadene v posojilniški praksi. Za nas je ta knjiga tem važnejša, ker se morajo združnega dela lotiti skoro sami lajiki, ki jim ob vsakem koraku zastane noga, ker se gibljejo na zanje novih poljih. Taki bodo knjigo iz srca pozdravili, ker jim bo pri dvomih vrla pomočnica. Kdor hoče biti zmožen denarni združnik, naj si nabavi to dobro knjigo, ki se odlikuje še posebej po tem, ker se nanaša tudi na najmodernejša vprašanja. Kot prilogo ji je pridal pisatelj kratko razpravico o zemljiškem razdeljevanju potem konverzije denarnih dolgov. Želeti bi bilo, da bi se pisatelj lotil v posebni brošuri vprašanja razdolenja slovenske posesti in še posebej z ozirom na novo konverzijsko zakonodajo tudi konverzijskega vprašanja, da nas razdolitvena akcija ne najde nepripravljenih in da se morejo vsi reelni zavodi posvetiti delu za oprostitev dolžnikov iz rok predragega kapitala in nemških zavodov, med katerimi je posebej omeniti „Kranjsko hranilnico“.

Narodno gospodarstvo.

Deželna zveza za promet tujcev naznanja: Od raznih strani dohajajo „Deželni zvezi“ pritožbe letoviščarjev in tujcev tako o nedostatni postrežbi, kakor tudi o pretiranih cenah, ki se zahtevajo od potujočega občinstva. Natančno se o resnici teh pritožb žalibog ne moremo prepričati, vendar se nadejamo, da krivda ne leži toliko na gostilničarjih samih, kakor na njih osebnosti, ker menimo, da so gostilničarji pač toliko razsodni, da vedo, da s slabo postrežbo in pretiranimi cenami ne le ubijajo sami svojo obrt, ampak delajo nepreračunljivo škodo celi deželi, v kateri se je začel tujski promet ravnokar razvijati. — Pomisliti je treba, koliko se trudijo gotovi činitelji, koliko se žrtvuje v novejšem času, da bi se povzdignil tujski promet na ono stopnjo, katero zasluži naša dežela radi svojih lepot. Če se bode pa dežela še takoj o pričetku razglasila kot draga dežela, potem bode ves trud zaman in denar proč vržen. Zaraditega opozarjamo naše gostilničarje in hotelirje, tako v njihovem, kakor v interesu cele dežele, naj strogo pazijo na svojo osebnost, da ne bode neupravičeno izkoriščevalo potujočega občinstva. Hvaležni pa bodemo, ako se nam naznanijo vsi slučajji, v katerih se je postopalo proti tujcem nereelno. Potujoče občinstvo pa opozarjamo, naj se v vsakem slučaju pritoži pri imetniku gostilne, oziroma hotela. Le na ta način bode mogoče preprečiti vse nepravilnosti, ki bi jih zakrivilo osebnost.

Močvirski tečaji. Na Češkem se vrši osemdnevni tečaj za posestnike močvirij. Na tem tečaju se bodo

Po preteku nekaj tednov prinesla je šest kronic. „Dobila sem jih za mleko in krompir, ki sem ga skrivaj prodala, sama sem si jih odtrgala; prosim Vas, pošljite jih Vojtehu. Drugim ne morem na noben način več pomagati.“

Stara mati je vidno hujšala . . .

Ko sem govoril o tem s Strnadkom, mi je le-ta dejal: To srce je pač občudovanja vredno — izvrstna mati — le otroci, veste, otroci niso dosti prida.

Nekaj tednov potem spremil sem ubogo mater k zadnjemu počitku. Umrla je, ne da bi dobila odgovor od enega svojih sinov.

Pogreb je bil zelo preprost, kakor si je sama želela. Od oddaljenih sinov ni nihče prišel; znabiti, da niti vedeli niso, tudi se ni noben odrasel jokal na grobu — dve vnukinji samo ste ihteli.

Morda bi bila otročiča še bolj plakala, pa nista prav vedela, kaj to pomeni. Mali glavici sta mislili na črno rakev in grude, ki so se zgrinjale nad njo. Da stare mamice nikdar več ne vidita, tega se nista zavedala. Meni pa je prišla misel: „Koliko solza včasih nad rako, ki obdaja telo, ki ni poznalo ljubezni; v tej mamici pa je bilo celo morje ljubezni“.

Odsihmal je minilo šestero let. Vse se je ta čas spremenilo. Moji spomini ne hite več k materi, ki je

na oknu čakala, kdaj pridem domov. Ne poljubi me več in pokriža me ne več ob slovesu. Tudi moja mamico so pokopali . . .

Starega Strnadka so nekaj let za Parižkovo nesli k večnemu počitku. Na večer je še šival, potem je čital do polnoči in zjutraj ga žena ni več mogla vzbuditi iz sna. Lahka mu je bila smrt.

Pred par dnevi sem zopet bil pri pogrebu na pokopališču. Pokopavali so starega Parižka. Položili so ga v grob, v katerem je ležala že njegova žena. Vsi trije sinovi so bili pri pogrebu. Pričakoval sem, da me obišče vsaj najmlajši, saj je vedel, da sem mu jaz pisal materina pisma. A ni ga bilo.

Pogreb starega vžitkarja je minil brez solza. Zadnji čas ni bil z nikomor več govoril. Zapustil je par stotakov. Zaradi njih so bili menda dediči pri pogrebu.

Ko je grobar začel Parižkov grob zasuvati, so hiteli vsi domov, le Vojteh je zaostal. Nemo je zrl v grob.

Grobar je vrgel par lopat v grob, nato pa je prenehal z delom in šel po mal sveženj ob zidu.

„Kaj je v sveženju?“ vpraša Vojteh.

„Vaša mati“, zamrmra grobar.

priučili od najboljših strokovnjakov, kako treba močvirja umno obdelovati ali jih izrabiti za proizvodnjo šote in stelje.

Tirolske in pincgavske živinorejske zadruga v Izelski in Pusti dolini so se združile v zavezo, da se ustanovi skupen poslovni in informativni urad v Liencu.

Cena mleka v Švici se je povišala za 2 h.

Letošnja žitna letina na Ogrskem po najnovjših poročilih ni tako ugodna in obilna, kakor se je pričakovalo, le ječmena in ovsa se je pridelalo več.

Sadni jesih. Jesih izdelujemo iz vsakovrstnega sadja: iz jabolk, hrušek, češpelj itd. Odpadlo sadje, črvivo in na pol zrelo, ki ni za nobeno rabo, uporabljamo za izdelovanje jesiha. Najboljši način je sledeči: Sadje, ki je za jesih določeno, stlačimo, denemo ga v sod, potem nalijemo vanj toliko vode, da je popolnoma pokrito, če nanj položimo pokrov in kamenje. Sadje, ki pozneje odpade, se lahko dodaja, dokler se sod ne napolni. Ko je sadje dovolj časa vrelo, odcedi se sok, dene se v čist, nežveplan sod, postavi na gorko, na vsak način pa na tak kraj, kjer ne bo zmrzovalo. V sod se dobiva vedno dobrega, močnega jesiha, da je poln do vehe, to se dela toliko časa, dokler kipenje ni dovršeno, kar se spozna, če v sodu jenja šumeti. Da se jesih varuje onesnaženja, denemo na veho deščico, katera se pritrdi z dvema žebljema. Jesih mora ostati v sodu do konca kipenja, kar zahteva vsaj pol leta časa. Če se jesihu pridene malin, dobi izvrsten duh.

„Slovenski posojilničar“ stane 3 krone (trdo in lično vezano), oziroma 2 K 40 (mehko vezan) in 2 K (broširano).

„Moja — mati“, zastoče sin in obraz mu zatemni. Vzel je grobarju sveženj in pokleknil ž njim na vlažno prst. Iz svežnja pa je padel kupček suhih, sivih kosti... Vojteh je bulil vanje in se tresel kakor berač v zimskem mrazu. Krčevito je pobral kosti, jih poljubljal in jih močil s solzami.

Nato je šel ves prepaden s pokopališča.

Ko sem pristopil, je grobar povezal kosti spet v sveženj. In stopila mi je pred oči stara, sključena mamica, v obrazu gube in skrbi, a vendar s smehljajem, z milimi očmi — prava mamica, ki živi le v ljubezni do otrok.

Grobar je vrgel sveženj na rako — soproga sta bila zopet združena.

„Kaj je v svežnju?“ sem si ponavljal vprašanje sinovo in tudi odgovor grobarjev: „Vaša mati“.

Vaša mati — kupček kosti; kje je velika, topla, vesela, neizmerna ljubav?

Stara lipa ob grobu je zašumela. Zdelo se mi je, da čujem v nje vrhovih odgovor na moje vprašanje.

„V domovini ljubezni!“ je šumelo v cvetočih dehtečih vejah . . .

Bezgov sok. Bezgove jagode se dobro stlačijo, na ostanek se nalije vode, to se še enkrat dobro pretlači. Na pol kilograma soka se dene 30 dekagramov sladkorja ter se kuha oboje dve uri na ne prehudem ognju.

Mlademu paradižniku potrgamo toliko mladik, da ostanejo samo še 3 do 4. Tem se postavijo pravčasno en in pol metra visoki koli. Vsaki mladiki pustimo dva do tri vršičke s cvetjem. Kakor hitro se razcveto, odrežemo mladiko nad prvim listom, ki stoji nad cvetjem ter pripnemo steblo na kol. Ko začne prvi plodovi dozorevati, iztrebimo na stebelu vse stranske mladike. Paradižnik zahteva mnogo toplote, zato mu moramo dati solnčno lego ter potrgati počasi liste, ki delajo senco, kadar paradižnik začne dozorevati. Paradižniki, ki se goje na ta način, rode do 50 lepo razvitih plodov. Septembra, ko so že mrzle noči, se odstranijo zeleni, na pol zreli plodovi ter se položijo na okno na solnce. Tu potem jabolka popolnoma dozore.

Seme za kumare se dobi najboljše iz lepo razvitih plodov. Plod, ki smo ga določili za seme, se položi na šipo, da ne gnije. Vsi drugi plodovi na tem stebelu se odstranijo, steblo pa se odščipne dva lista nad plodom.

Pivo v Avstriji. Leta 1905 je bilo v Avstriji 1381 pivovarn, leta 1906 pa deset manj. Kljub temu je produkcija piva leta 1906 bila večja, ko leta 1905. Leta 1906 naredili so 21,670.418 hektolitrov, leta 1905 pa le 20,619.069 hektolitrov piva.

Po svetu.

Zvezda repatica je sedaj vidna s prostim očesom na nebu. Redki in zanimivi pojav opazujemo lahko zjutraj ob pol 3. Nizko dol na jutranjem nebu vidimo svetlo stvar, ki se razločuje od obdajajočih jo zvezd po svoji nejasnosti. Z daljnogledom ali kukalom vidimo trdno zrno, obdano z meglo, ki se na ene strani razširja v podobi repa. Svetloba kometa narašča do 4ega septembra. Ta dan bo svetila najlepši, kar bo gotovo zbudilo pozornost prijateljev zvezdoznanstva.

Ženska — mizarški pomočnik. V Altenburgu v Nemčiji je napravila gospica Elza Bauernfeld pred zvezo mizarjev z dobrim vspehom izpit za mizarškega pomočnika. Izročili so ji izpričevalo. Boj za obstanek prisiljuje ženske, da iščejo zaslužka v rokodelstvu, ki je bilo do sedaj vedno v moških rokah.

Proti dvoboju. Zveza zdravnikov v Palermi je sklenila, da prepove prisotnost zdravnikov pri dvobojih. Ta prepoved bo imela brezdvomno dober vpliv. Število dvobojev se bo gotovo zmanjšalo, če dvobojevalci ne bodo dobivali zdravniške pomoči.

Smrt vsled lahkomiselnosti starišev. V Istri je pičil gad 12letno deklico Marijo Post pri košnji na travniku. Deklica je hitela domu ter je jokaje tožila svojim starišem nesrečo, a ti se niso zmenili za to. Šele peti dan, ko se je stanje deklici poslabšalo, po-

klicali so zdravnika dr. Morelija. Bilo je prepozno, kri je bila že zastrupljena in deklica je umrla še isti dan.

Kačjereja. Kože kač se uporabljajo za različne izdelke ter se na trgu prodajajo za drag denar. To je pripeljalo podjetnega Angleža Armstronga na misel, da se loti kačjereje. V Teksasu v Ameriki je napravil naprave za rejo kač ter sezidal poslopja za svoje uslužbenice. Kačjereja se je obnesla. Čistega dobička mu donaša čez 25.000 K na leto. Kačjerejci tu zrede, zakoljejo in odero vsako leto nad 30.000 kač.

Lahkomiselni volilci. Pri državnozborskih volitvah v Jabicijim so kandidatje obljubljali kmetom odpravo vojaščine, razdelitev plemiških posestev in še drugih neverjetnih reči. V volilnem okraju poslanca Vitika so agitatorji raznašali vest, da je Vitik sam cesarjevič Rudolf, ki preoblečen živi tu, da se reši preganjalcev-židov in Poljakov. Obljubili so kmetom odpis davkov, če volijo Vitika. Zdaj prihajajo rutenski kmetje trumoma na Dunaj ter zahtevajo na dvoru avdienco pri cesarjeviču Rudolfu ter izpolnitev obljube. Pogosto romanje kmetov na Dunaj je dovedlo predsedništvo rutenskega kluba do sklepa, da je dalo v vseh rutenskih listih natisniti svarilo, naj kmetje ne prihajajo po nepotrebnem na Dunaj.

Tekmeca umoril v cerkvi. V New-Hawenu v Združenih državah v Ameriki sta se dva prijatelja Spencer in Tompson silno zaljubila v neko deklico. Postala sta vsled tega najhujša sovražnika. Preteklo nedeljo sta navidezno mirno prisostovala pri maši. Ko je duhovnik dal blagoslov, je Tomson svojega prijatelja sunil v obraz. Oba potegneta nož, nastal je strašen boj med njima. Tomson se smrtno ranjen zgrudi na tla ter umre še v cerkvi. Spencer je vsled zmešnjave, ki je nastala, neopažen izginil.

Proti ciganom, ki nimajo stalnega doma, namerava izdati minister Andrasi stroge naredbe. Že tekom tega tedna se bodo bavili s tem vprašanjem v ministertvu za notranje zadeve. Po statističnih podatkih se največ tatvine, požigov in umorov izvrši od ciganov. Prisiliti bo treba cigane, da se stalno nastanijo v kakem kraju, ter jih tu imeti vestno pod strogim nadzorstvom. Na Ogrskem je okolu 6000 potujočih ciganov, treba jih bo prisiliti, da se pokore novi naredbi. Cigane, kateri niso pristojni na Ogrsko, bodo po odgonu spravili čez mejo.

Mednarodni protialkoholski kongres v Stokholmu. Velikanska udeležba pri tem kongresu in izredno zanimanje zanj priča o važnosti protialkoholskega gibanja. Velik uspeh tega kongresa je, da se je protialkoholska zveza železničarjev, katero je pred petimi leti ustanovil ravnatelj de Tera, razširila v internacionalno zvezo, kateri pripadajo sedaj tudi Avstrija, Švica, Danska, Finska, Norveška, in Švedska. Pri zadnji seji se je razložil takozvani Gotenburški sistem, ki obstaja v tem, da prevzamejo in nadzorujejo občine iztoč alkoholnih pijač z namenom, da se iztoči kar najmanj možno in, da se dobiček, ki ga pridobe, uporablja za protialko-

holsko gibanje. Prihodnji mednarodni antialkoholski kongres se bo vršil v Londonu leta 1909.

Za kratek čas.

Nesramnost. Kmet: „Če bi bil jaz tak postopač kot Vi, bi šel in se obesil na svojem skednju.“ Postopač: „Ne, tega ne bi storili.“ Kmet: „Zakaj pa ne?“ Postopač: „Če bi bili Vi tak postopač kot jaz, bi sploh ne imeli skednja.“

Ene misli. Član društva „Zmernosti“ gostilničarju: „Človek, ki pije vino, nikdar ne bo učakal starosti.“ Gostilničar: „Jaz sem popolnoma Vaših misli, človek, ki pije vino, bo ostal vedno mlad.“

Uljudnost. Uradnik (popisujoč osebo gospice): „Lasje: črni. Oči: rjave. Zobje: lepi — (pa se lahko ven jemljejo.)“

Telegrafično. Sin piše očetu za denar. Dva dni čaka, a denarja le ni. Hiti na pošto ter brzojavi: „Kje je denar? Tvoj sin Maks.“ Na to pride kmalu odgovor: „Denar ostane tu! Tvoj oče.“

Loterijske številke.

Dunaj, 15. avgusta	42	34	11	43	66
Brno, 14. avgusta	31	46	17	30	54

Mesto gozdnega čuvaja.

Pri komisiji za pogozdovanje krasa za Kranjsko je oddati mesto gozdnega čuvaja v Zgornji Pivški dolini. Letna plača znaša 500 K, ki se pa zviša z petimi petletnicami po 60 K na 800 K, ter ima dotičnik pravico do službene obleke (uniforme).

Prosilci imajo lastnoročno pisane prošnje, opremljene z dokazili stanu, starosti pod 40. leti, šolske vzgoje, zmožnosti slovenskega jezika v govoru in pisavi, nemadeževanosti ter telesne sposobnosti vložiti do dne **28. avgusta t. l.** pri podpisnem predsedništvu.

Predsedništvo komisije za pogozdovanje krasa za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1907.

Opeka - zidaki

so naprodaj

v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

Vposlano.

Na naslov vseh p. n. trgovcev in pekov-obrtnikov v Trnovo-Bistriškem in Podgradskem okraju.

Čast mi je vsem Vam uljudno javiti, da sem z dnem 1. avgusta t. l. podal gospodu

SLAVOJU JENKO v Podgradu

svoje zastopstvo za Podgrad in Trnovo-Bistrice s prav obsežnim okrožjem in da bodem v to svrhu vzdrževal svoje lastne zaloge v Podgradu in Trnovem-Bistrici.

Ker so moji izdelki prav izborni in splošno priljubljeni in pa, ker bode mojemu gospodu zastopniku mogoče, vsakega cenj. odjemalca točno in solidno postreči, pričakujem obilnih cenj. naročil, za katere se najtopleje priporočam ter beležim

z velespoštovanjem

Vinko Majdič,
valjični mlin v Kranju.

Učenca

sprejemem takoj v svojo trgovino.

JOSIP TOMŠIČ, trgovina s špecerijskim blagom v II. Bistrici.

Zahtevajte cenike zastonj _____
_____ in poštne prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

==== **U r a r** ====
in trgovec zlatnine in srebrnine
v LJUBLJANI.

Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Somišljeniki! Razširjajte vaše glasilo! Zahtevajte „Notranjca“ po vseh gostilnah, kavarnah in sploh vseh javnih lokalih!

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

==== **Karol Jelovšek** ====

opekarnar na Vrhniki (Notranjeko).

P. n.

Podpisani si usojam cenj. občinstvu uljudno naznaniti, da

preselim svoj brivski obrt

iz hiše gosp. Križeta (Oreškova hiša) v hišo gosp. **Petra Kraigherja** v Postojni.

Štel si bom v dolžnost, da postrežem občinstvu kar najboljšo.

Za blagohotno uvaževanje že v naprej se zahvaljujoč
bilježim z odličnim spoštovanjem

Josip Koščal,

brivec in lasničar v Postojni.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
==== dopoludne. ====

☉ ☉ ☉

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji
najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

☉ ☉ ☉

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih,
posojila se izplačujejo le ob petkih.

MAKS ŠEBER

==== v Postojni. ====

Akcidenčna tiskarna.

==== Knjigoveznica. ====

Fotografični atelije.

~ ~ ~

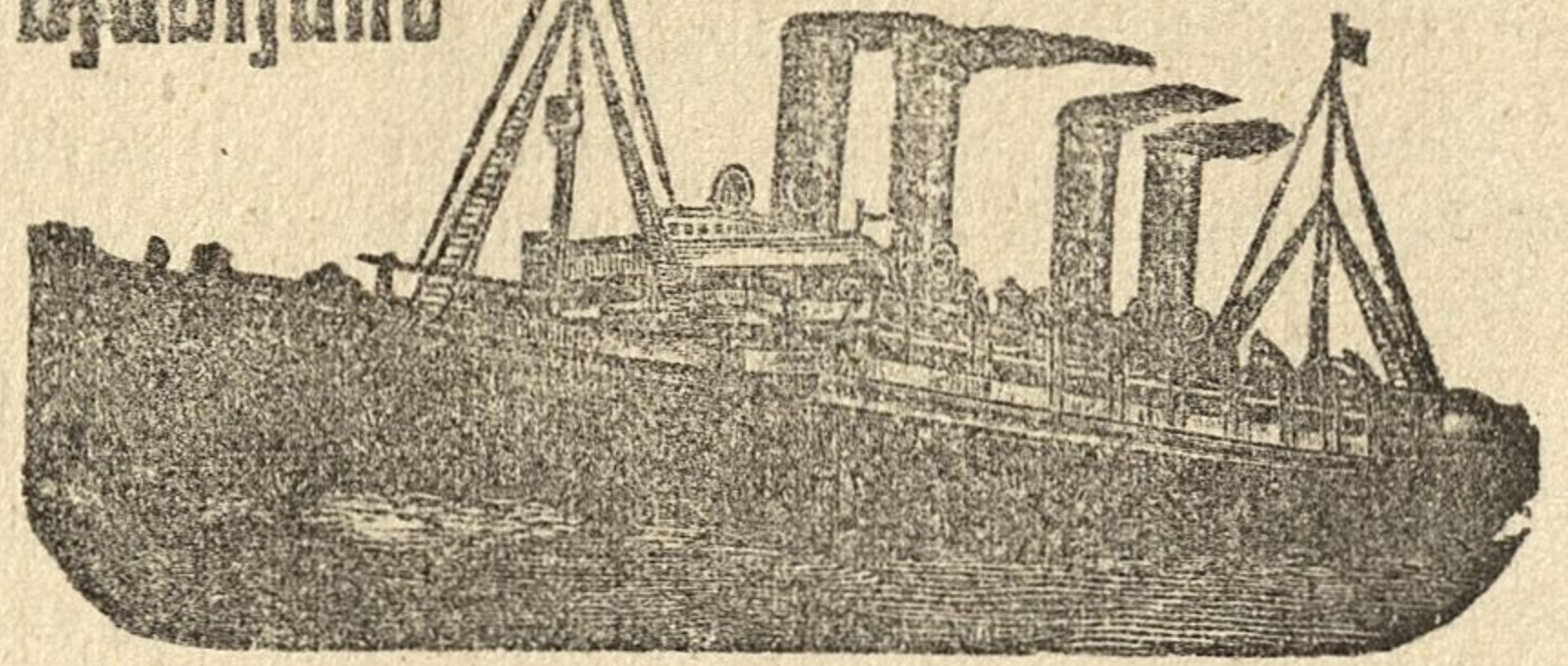
Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarne zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseliam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Iz Ljubljane v New-York

več se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnim parobrodi, takozvanimi

==== cesarskimi brzoparniki ====

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhem der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vežnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zelo ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna prejanila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Modna trgovina PAVEL MAGDIČ, Ljubljana, Prešernove ulice 7.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezenine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamenterija, porte in žnore, resice, krepinice in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za zalovanje.

Zlate in srebrne resice, čipke in vrvce.

Šerpe iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrei in potrebščine za modree.

Glave rokavice in rokavice za uniformirance, pletene. letne in zimske rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jägrovo normalno perilo, srajce, tricot, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in pasovi za šport.

Nogovice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogovice, rokavice in dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd. itd. itd.

Gospod! Čitajte novosti, ker so za vas važne in koristne! Razpošiljam po pošt. povzetju za K 12-50 krasno, dobro in moderno opravo, obstoječo iz sledečih stvari: fina bela ali barvasta srajca poljubne številke, dobre spodnje hlače, lepo spalno srajco, ovratnik po želji, krasno kravato, par trpežnih nogavic, močno brisalko, izvrstne naramnice, 3 dobre žepne robce, vse v eni škatli lepo razdeljeno.

Pošiljam z obratno pošto.

Za neugajajoče povrnem denar.